

Yashchenko I. A. Professional terminology disposition fingers in the performing arts button accordionist.

Contemporary music and performing art with its high level of artistic and aesthetic criteria on the one hand, and the constant complication of the original repertoire on the other, demands from Bayan permanent search of new, more advanced performance techniques and technologies for system improvement accordion in methods. Improve the performance skills, and enriching the repertoire of Arsenal and a further accumulation of pedagogical and scientific-methodological experience are interrelated and constantly influence each other in their development.

Methodical searches of musicians-Bayan led to the definition of certain terminology in Banna performance, which caused the inaccuracy and lack of clarity in the sphere of the conceptual and terminological apparatus. The heterogeneity interpretation of the terms in bannom performance necessitates the clarification of definitions aplotaria discipline for understanding the specifics of their use in theory and in practice. For a long time, almost until now, in professional circles of accordion there is a terminological confusion about the accordion in fingerings

Clarification of terminology and conceptual apparatus and the introduction of new terms provide an opportunity to more accurately reflect the real picture of the integration of practice and theoretical knowledge in bandom art.

In the system definitions aplotaria accordion in the terminology of critical importance such broad concepts as aplotaria discipline and aplotaria culture.

Key words: term, disposition fingers, the button accordionist player, performing activity.

Стаття надійшла до редакції 10.02.2017 р.

Прийнято до друку 30.02.2017 р.

Рецензент – д. мист, проф. Сташевський А. Я.

УДК 378.22:73/76

О. В. Гнидіна

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА»

У реаліях глобалізації, інтеграції, модернізації та інформатизації змісту вищої освіти в Україні гостро постає питання підготовки фахівців інноваційного типу мислення та культури. Відповідно до закону України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Національної стратегії розвитку освіти на 2012-2021 роки» визначальною має стати проєкція культури людства на

культуру окремої людини.

Зміни в соціально-економічних та духовно-культурних сферах сучасного суспільства зумовлюють необхідність формування нової генерації педагогів у галузі освіти. Учитель має глибоко усвідомлювати місце і роль освітніх процесів у світовому культурному просторі, поєднувати глибокі фундаментальні теоретичні знання й практичну підготовку. Тільки в культурному середовищі можуть сформуватися спеціалісти, здатні вільно й широко мислити, створювати нові інтелектуальні цінності, яких завжди потребує суспільство. Загальноосвітній школі необхідні фахівці, здатні естетично розвивати особистість, плекати в ній творчість та культуру. Задовольнити цей запит покликані майбутні вчителі образотворчого мистецтва, які повинні володіти високим професіоналізмом та художньо-педагогічною культурою.

Поняття «художньо-педагогічна культура» включено в практику педагогічної діяльності, але відсутні спеціальні дослідження, присвячені цілісному теоретичному вивченню даного феномена.

Тому метою статті стало теоретичне обґрунтування сутності та формування художньо-педагогічної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Відповідно до мети визначено такі завдання:

- розкрити сутність і компоненти художньо-педагогічної культури як професійної якості вчителів образотворчого мистецтва;
- проаналізувати історичний досвід формування культури, педагогічної та художньо-педагогічної культури майбутніх вчителів.

Щоб зрозуміти новоутворене поняття необхідно дізнатися про саму суть культури та педагогічної культури, проблема формування якої завжди привертала увагу дослідників і науковців.

Слово «culture», як вважають лінгвісти, походить від латинського «colere», що означає обробіток, обробка, поліпшення людиною чогонебудь природного. Спочатку цей термін вживався у зв'язку з головним видом матеріальної діяльності людини - обробкою землі («agriculture»). Він мав і друге значення: «cultura animi» або точніше «cultura litterarumis» культивування духу. Панувало і третє його значення, що відноситься до манери поведінки, наприклад, «culturamilieris» витонченість жінки [9].

Згодом цей термін був перенесений римлянами на людину і став означати його виховання та освіту, тобто «обробіток людини». Культура передбачає діяльність, у результаті якої відбуваються позитивні перетворення в різних сферах суспільства (соціальній, духовній, економічній).

Визначаючи стратегію навчання й виховання в сучасних навчальних закладах педагоги звертаються до історичних джерел. Цінними є погляди на цю проблему класиків української педагогіки.

Набувають актуальності праці педагогічної спадщини

А. Макаренко. Сьогодні відбувається болісна зміна «педагогічних цивілізацій»: від педагогічної культури техногенної цивілізації суспільство переходить до гуманістичної педагогічної культури антропогенної цивілізації. Орієнтація на репродуктивні способи засвоєння культурної спадщини замінюються творчими, авторитарний стиль педагогічної взаємодії – культурним діалогом, співпрацею.

А. Макаренко зазначив, що педагогічна культура, насамперед, зумовлена рівнем професійної компетентності, а не природженими особливостями й задатками людини. Крім того, культуру вчителя формує педагогічна майстерність, тобто знання особливостей навчального процесу, уміння його побудувати і привести в рух: «Я на практиці переконався, що питання виховання вирішує майстерність, яка заснована на вмінні, на кваліфікації» [4, с. 236].

В. Сухомлинський теж мав свою власну думку: «Педагогічна культура – це жива, творча педагогіка повсякденної праці та педагогіка, в якій теоретичні закономірності процесу впливу на духовний світ вихованця ніби зливаються з особистістю вчителя. Педагогічна культура — це, образно кажучи, техніка і технологія взаємодії майстра і об'єкта його праці... Багатогранність, різноманітність, відточеність, зразковий стан інструментів нашої творчості, уміння володіти ними так само тонко, як прекрасний музикант володіє скрипкою, — все це і є педагогічною культурою» [7].

На сучасному етапі розвитку українського суспільства важливо критично переосмислити і узагальнити здобутки минулого з питань педагогічної культури. Підтримуємо точку зору Н. Кузьміної, щодо етапів розвитку теорії педагогічної системи. Нею було узагальнено варіанти структури діяльності різних педагогічних працівників (шкільного вчителя, керівника факультету, куратора, викладача, студентів), проаналізовані функційні елементи індивідуальної педагогічної діяльності та освітянські задачі [3, с.12 – 26].

Співзвучні темі нашого дослідження наробки А. Дьоміна. Він досліджував окремі аспекти формування комунікативних умінь студентів в умовах університетської освіти, удосконалення організаційних форм, методів і технологій навчання [1, с. 54–63]. Важливими в аспекті даної проблеми є теоретичні і практичні наукові дослідження, розроблені колективом Полтавських педагогів-дослідників під керівництвом І. Зязюна. Він розглядав педагогічну майстерність як системотворчий чинник професійної підготовки вчителя. Ми переконались у тому, що розроблено найбільш розвинене уявлення про сутність педагогічної майстерності [5]. Людина культури – це особистість, збагачена духовними скарбами, яка володіє творчими здібностями, віддана своїй справі, захоплена нею [2, с. 304].

Дослідниками до цього часу не запропоновано одностайного

універсального підходу щодо методології здійснення професійної підготовки майбутніх вчителів та формування в них педагогічної культури. Ними розглядаються окремі аспекти цієї складної проблеми.

У сучасних дослідженнях педагогічної культури виділяють діяльнісний (Л. Архангельський, А. Міщенко, В. Сластьонін, С. Смірновтаін), індивідуально-особистісний (С. Єлканов, І. Зимня, І. Котова, Н. Кузьміна), інтегративний (І. Казимирська, В. Наумчик О. Савченко), системно-структурний (Л. Вікторова, Д. Зинов'єв, В. Фокін), культурологічний (І. Ісаєв, Н. Костіна), ціннісний й особистісно-зорієнтований підходи (І. Бех, Є. Бондаревська, Т. Белоусова, С. Кульневич). Вибір того або іншого підходу значною мірою зумовлює специфіку розуміння змісту професійно-педагогічної культури, її структури та окреслення основних компонентів.

Педагогічна культура – невіддільна від культури зовнішнього вигляду, культури мови, естетичної культури, різнобічних інтересів і духовних потреб педагога. Термін «педагогічна культура» не одержав ще загальноприйнятого наукового визначення. Педагогічна діяльність - це особливий вид соціальної діяльності, що передбачає передачу від старших до молодших поколінь накопичених людством культури і досвіду, створення умов для їх особистісного розвитку і підготовки до виконання певних соціальних ролей у суспільстві [7, с.24].

На підставі вивчення стану дослідження проблеми в педагогічній теорії та практиці уточнимо сутність поняття «художньо-педагогічна культура майбутніх вчителів образотворчого мистецтва». Художньо-педагогічна культура – це інтеграція культури педагога через особливу призму мистецтва (авторське визначення). Визначимо її структурні компоненти:

а) художній – поглиблення знань з історії мистецтв та вміння їх практичного застосування;

б) педагогічний – розширення знань з дидактики, теорії виховання, усвідомлення основних аспектів навчання й виховання у вузі;

в) психологічний – вивчення психологічних основ викладання обраного предмета, особливості сприймання змісту навчання;

г) методичний – пошук шляхів, методів, прийомів і засобів навчання для реалізації педагогічних ідей;

д) творчий – у процесі навчання реалізація оригінальних, креативних, творчих задач образотворчого характеру.

Розвиток художньо-педагогічної культури вчителів мистецького профілю є запорукою оптимізації процесу навчання, допомагає встановити партнерські стосунки, сприяє демократизації освіти. Спрямованість педагогічної освіти на формування художньо-педагогічних умінь у майбутніх учителів образотворчого мистецтва зорієнтована на отримання наступних результатів: творчий рівень

оволодіння аналітико-інтегративними параметрами художнього мислення та мовою різних видів мистецтва; художньо-інформаційна освіченість; уміння розробляти авторські інтегровані уроки і програми; сформована адекватна самооцінка і коригуюча діяльність в оволодінні професією. Формування художньо-педагогічної культури майбутнього вчителя образотворчого мистецтва здійснюється на основі його педагогічної творчості. Цінними є такі показники творчої діяльності, як усвідомлення себе як творця у педагогічному процесі; усвідомлення сутності, значення та завдань власної педагогічної діяльності, її мети; розуміння студента як особистості в педагогічному процесі; усвідомлення своєї творчої індивідуальності.

Таким чином, спираючись на педагогічні дослідження та враховуючи специфіку навчання студентів художньо-педагогічного профілю, різноманітність відносин і спілкування, визначено складові художньо-педагогічної культури, які тісно взаємопов'язані і утворюють цілісну систему педагогічної культури майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Література

1. Дьомін А. І. Системний підхід до навчання студентів вищого аграрного закладу освіти професійному вербальному спілкуванню / А. І. Дьомін, Л. В. Барановська // Наука і сучасність. – 2000. – Вип. 1. - Ч. 2. – С. 54-63. **2. Зязюн І. А.** Педагогіка добра: ідеали і реалії: Наук.-метод. посіб. / І. А. Зязюн.– К.: МАУП, 2000. – С. 304. **3. Кузьміна Н. В.** Професіоналізм педагогической деятельности / Н. В. Кузьміна, А. А. Реан. – СПб. : НИЦРТМ, 1993. – С. 12 – 26. **4. Макаренко А. С.** Некоторые выводы из моего педагогического опыта / А. С. Макаренко // Макаренко А. Педагогические сочинения: В 8 т. – М.: Педагогика, 1984. – Т. 4. – С. 236. **5. Педагогічна майстерність :** Підручник / [І. А. Зязюн, Л. В. Карамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.]; за ред. І. А. Зязюна; М-во освіти і науки України, Акад. пед. майстерності. – 3-е вид., допов. І перероб. – К.: СПД Богданова А. М., 2008. – 376 с. **6. Педагогічна майстерність :** Підручник / За ред. І.А. Зязюна. – [2-е вид.]. – К. : Вища школа, 2004. – 422 с. **7. Сластенин В. А.** Педагогика: учебн. пособие / В. А. Сластенин. – М., 1997. – С. 24. **8. Сухомлинський В.О.** Моя педагогічна система / В. О. Сухомлинський // Рад. шк. – 1988 – № 6. **9. Теорія та історія світової і вітчизняної культури.** Курс лекцій. Київ: Либідь, 1993. – 390 с.

Гнидіна О. В. Сутність поняття «художньо-педагогічна культура майбутнього вчителя образотворчого мистецтва».

У статті висвітлено історичний досвід формування культури та педагогічної культури. Уточнено сутність поняття «художньо-педагогічної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва» та

виділені її структурні компоненти. Для вдалого побудування навчально-виховного процесу в сучасних закладах освіти педагоги звертаються до історичних джерел. Цінними є погляди на цю проблему класиків педагогіки А. Макаренка та В. Сухомлинського. Це основа для створення оновленого педагога, що здатний до самоосвіти, творчості й удосконалення. Розглянуто вплив художньо-педагогічної культури на формування вчителя як особистості, розвитку його професіоналізму, від якої залежить якість підготовки фахівців у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: культура, педагогічна культура, художньо-педагогічна культура майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Гнидина Е. В. Суть понятия «художественно-педагогическая культура будущего учителя изобразительного искусства».

В статье представлен исторический опыт формирования культуры и педагогической культуры. Уточнена суть понятия «художественно-педагогическая культура будущих учителей изобразительного искусства», а также структурированы ее основные компоненты. Для успешного планирования учебно-воспитательного процесса в современных образовательных учреждениях педагоги обращаются к классикам украинской педагогики А. Макаренко В. Сухомлинскому. Их идеи – основа для создания усовершенствованного учителя, который способен развиваться и творить самостоятельно. Рассмотрено влияние художественно-педагогической культуры на формирование педагога как личности, развития его профессионализма, качества подготовки специалистов в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: культура, педагогическая культура, художественно-педагогическая культура будущих учителей изобразительного искусства.

Hnydina O. V. The Essence of the Notion of the "Artistic and Pedagogical Culture of the Trainee Art Teacher".

The article describes the historical experience of the culture and pedagogical culture formation. To create a successful process of education and upbringing in modern educational establishments teachers turn to historical sources. Classical educators A. Makarenko and V. Sukhomlynsky presented valuable ideas on this subject.

Interesting have become the ideas of modern scientists, who studied concepts of "culture" and "educational culture". Educational culture is a part of appearance culture, language culture, aesthetics culture, miscellaneous interests and spiritual needs of the educator. Research of that subject is essential for shaping a renovated educator, who is able to create, educate and improve himself. The essence of the notion of artistic and pedagogical culture of the trainee Art teachers has been clarified. The author analyses the influence of the

artistic and pedagogical culture on the formation of the teacher as an individual, the development of his professional competence. The article also deals with the peculiar features of training Art and Pedagogy professionals in the higher educational establishments.

Based on educational research and training students given the specificity of the artistic and pedagogical, a variety of relationships and communication, defined the artistic and pedagogical culture are closely interrelated and form a coherent system of pedagogical culture of the future teacher of fine art.

Key words: culture, pedagogical culture, artistic and pedagogical culture of the trainee Art teacher.

Стаття надійшла до редакції 10.02.2017 р.

Прийнято до друку 30.02.2017 р.

Рецензент – к. пед. наук, доц. Саєнко Т. В.

УДК 745/749(477):378

Сташевська І. О., Дігтяр Н. М.

УКРАЇНСЬКЕ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ДОСВІДУ СТУДЕНТІВ

Національний характер виховання полягає у формуванні молодії людини як громадянина України незалежно від її етнічної приналежності. Таким чином, у рамках сьогоденної освітньої парадигми проблема художнього виховання особистості, здатної цінувати, вивчати та примножувати культурні досягнення народу постає ключовою умовою розвитку як освіти, так і всієї сфери культури України. Отже, соціальна ситуація, що склалась, якісно по-новому порушує проблему художнього досвіду особистості, актуалізує пошук оптимальних засобів його формування в навчальному процесі.

Питання, що стосуються формування особистості, художньо-естетичного виховання, художнього досвіду особистості розглядалися в наукових працях багатьох вітчизняних і зарубіжних авторів. Проблема формування художньо-естетичного досвіду є предметом дослідження естетичних праць Ю. Борєва, І. Зязюна, Л. Смержа. Розвиток та формування особистості вивчали Ш. Амонашвілі, М. Каган, С. Бондар, Л. Божович, І. Лернер, А. Маслоу, С. Рубінштейн, Д. Узнадзе, Д. Фельдштейн. Естетичне виховання особистості досліджували Т. Аболіна, Ю. Борєв, Є. Бондаревська, І. Зязюн, М. Каган, С. Коновець, Л. Масол, Н. Миропольська, Б. Неменський, О. Рудницька. Вплив